

POJĘCIA I WYRAŻENIA JAPONSKIE UŻYWANE PODCZAS TRENINGÓW AIKIDO

PODSTAWOWE ZNACZENIE

AIKIDO – droga do harmonii, pojęcie używane przez Wielkiego Sensei'a Morihei Ueshibę od 1942 roku na określenie stworzonej przez siebie sztuki walki.

AI - miłość, harmonia

KI – energia życia

DO – droga, sposób

JAPONSKIE LICZEBNIKI

ICHI – 1

NI – 2

SAN – 3

SHI – 4

GO – 5

ROKU – 6

SHICHI – 7

HACHI – 8

KYU – 9

JU – 10

POJĘCIA I WYRAŻENIA ZWIĄZANE Z DOJO / ETYKIETĄ / PORZĄDKU NA ZAJĘCIACH

ARIGATO - dziękuję

DAN - międzynarodowe stopnie mistrzowskie (od I do 8) nadawane przez uprawnionych do tego egzaminatorów

DOJO – sala ćwiczeń

DOSHU - tytuł aktualnego lidera aikido, prezesa fundacji AIKIKAI

GASHIO – gest złożenia rąk na wysokości klatki piersiowej

HAJIME – dosł. początek, rozpoczęcie; sygnał rozpoczęcia treningów dawany przez prowadzącego zajęcia

HAKAMA – szerokie, tradycyjne spodnie japońskie, noszone w zależności od organizacji od 1 - 2 kyu lub 1 dan

HOMBU DOJO – dojo centralne znajdujące się w Tokyo, założone przez o'sensei Morihei Ueshibę, główna siedziba fundacji Aikikai

KEIKO GI - strój treningowy

KYU – stopnie uczniowskie

ONEGAI SHIMASU - dosł. “proszę”, zaproszenie do wspólnego ćwiczenia

O'SENSEI - największy nauczyciel, tytuł stosowany do Morihei Ueshiby, twórcy aikido

REI - ukłon

RITSUREI - ukłon w pozycji stojącej

SEIZA – polecenie przyjęcia pozycji siedzącej (siadu klęcznego na piętach)

SEMPAI – osoba prowadząca zajęcia, nie posiadająca stopnia mistrzowskiego

SENSEI – mistrz, nauczyciel

TATAMI – mata do ćwiczeń

TORI - ćwiczący: atakowany - wykonujący technikę

UKE - ćwiczący: atakujący - na nim wykonywana jest technika
YAME – stop!

POSTAWA

AI HANMI - układ ćwiczących; **pozycja ćwiczących jest taka sama**

GYAKU HANMI – układ ćwiczących: **pozycja lustrzana**, osoby ćwiczące stoją w odwrotnych pozycjach

HIDARI KAMAE – postawa z **lewa** nogą z przodu

MIGI KAMAE – postawa z **prawa** nogą z przodu

SHIZENHON TAI – pozycja “na baczność”

SHIZEN TAI – pozycja swobodna, naturalna

ZA HO – pozycja siedząca

SEIZA – polecenie przyjęcia pozycji siedzącej (siad klęczny na piętach)

PRZEWROTY

MAE UKEMI - przewrót do przodu przez bark

USHIRO UKEMI - przewrót w tył przez bark

YOKO UKEMI - przewrót w bok

RUCHY / KROKI

ASHI SABAKI – ruch stóp

AYUMI ASHI – krok przestawny

IRIMI - wejście, ruch w przód

IRIMI TENKAN – krok naprzód i zwrot w miejscu

KOKYU TENKAN HO - ćwiczenie oddechowe, przygotowujące do techniki shiho nage

OKURI ASHI – krok odstawny

OMOTE – kierunek ruchu: w stronę twarzy, przodu partnera

SABAKI – ruch

SHIKKO – poruszanie się w pozycji klęczącej

TAI SABAKI – sposoby przemieszczania ciała

TENKAI – zwrot w miejscu, obrót ciała o 180 stopni bez wykonywania kroków

TENKAN - dosł. “z wycofaniem nogi przekształcić”, obrót podstawowy o 180 stopni

TSUGI ASHI – krok dostawny

URA – kierunek ruchu; do tyłu, w stronę pleców partnera

ĆWICZENIA

AIKI TAISO - zestaw ćwiczeń rozgrzewająco-rozciągających

FUNAKOGI TAISO - “ćwiczenie wiosłowania”, ćwiczenie wzmacniające pozycję, mające na celu rozbudzenie i scentrowanie ki

HAISHIN UNDO - ćwiczenie rozciągająco-rozluźniające stosowane przeważnie na koniec zajęć, polecające na naciągnięciu partnera na plecy, który trzyma nas za nadgarstki

IKKYO UNDO - ćwiczenie przygotowujące do wykonywania ikkyo

KOHO UKEMI UNDO - tzw. Kołyska ze zmianą nóg, ćwiczenie przewrotów w tył mające przygotować do wykonywania ukemi

KOKYU HO - "ćwiczenie oddechu", ćwiczenie wykonywane w pozycji stojącej lub siedzącej, które polega na dojściu do centrum partnera, poznawaniu pracy jego ciała przy jednoczesnej pracy nad własnym oddechem

TAI NO TENKAN HO - wykorzystanie ruchu tenkan podczas ćwiczenia z partnerem, obrót ciała o 180* z uniesieniem rąk, jakby w ruchu trzymania dużej kuli lub tacy

TEKUBI - "nadgarstek", ćwiczenie rozgrzewające nadgarstki

ATAKI / UCHWYTY / UDERZENIA / KOPNIĘCIA

KATA DORI - uchwyt za bluzę na wysokości ramienia

KATA DORI MEN UCHI - uchwyt za bluzę na wysokości ramienia z jednoczesnym uderzeniem w twarz

KATATEDORI - uchwyt za rękę/nadgarstek

MAE GERI – proste kopnięcie w przód

MOROTE DORI - uchwyt dwiema rękami za jedną rękę/nadgarstek

MUNE DORI MEN UCHI - uchwyt za bluzę na wysokości klatki piersiowej z jednoczesnym uderzeniem w twarz

RYO KATA DORI - uchwyt za bluzę dwiema rękami

RYO HIJI DORI - uchwyt za bluzę na wysokości łokci/za łokcie obiema rękoma

RYOTE DORI – uchwyt za dwie ręce

SHOMEN UCHI - cięcie proste mieczem lub ręką w płaszczyźnie pionowej

TSUKI – uderzenie proste

USHIRO ERI DORI – uchwyt z tyłu za kołnierz

USHIRO KATATE DORI KUBI SHIME – uchwyt z tyłu za rękę z jednoczesnym duszeniem

USHIRO RYOTE DORI – uchwyt z tyłu za dwa rękawy

YOKOMEN UCHI - cięcie ukośne z lekkim zejściem w bok

BRON UŻYWANA PODCZAS TRENINGÓW AIKIDO

BOKKEN – miecz drewniany

JO – kij

TANTO - nóż drewniany

KATANA – miecz

SPOSOBY ĆWICZENIA I WYKONYWANIA TECHNIK

CHUDAN - średnia wysokość (tułów, splot słoneczny)

GEDAN – nisko (poniżej bioder)

HANMI HANDACHI WAZA – tori siedzi, uke stoi

IPPAN GEIKO – tori jest atakowany przez jednego uke

JIYU WAZA – tori wykonuje dowolne techniki

JO DORI – metody obrony przed atakiem kijem

JODAN – wysoko (głowa, szyja, ramiona)

KAESHI WAZA – kontr-techniki

KAKARI GEIKO – tori jest atakowany przez kilku uke

KUMI TACHI - ćwiczenia z partnerem przy użyciu bokkena

SUBURI - ćwiczenia indywidualne wykonywane przy użyciu bokkena lub jo

SUWARI WAZA – techniki lub ćwiczenia wykonywane w pozycji klęczącej

TACHI TORI – metody obrony przed atakiem drewnianym mieczem

TACHI WAZA – techniki lub ćwiczenia wykonywane w pozycji stojącej

TANTO TORI – metody obrony przed atakiem drewnianym nożem

USHIRO WAZA – ataki od tyłu

TECHNIKI / UNIERUCHOMIENIA / RZUTY

OSA E WAZA - unieruchomienie

IKKYO – pierwsza forma unieruchomienia

NIKKYO – druga forma unieruchomienia

SANKYO – trzecia forma unieruchomienia

YONKYO – czwarta forma unieruchomienia

GOKYO - piąta forma unieruchomienia

HIJIKIME OSAE – forma unieruchomienia przeciwnika z wykorzystaniem dźwigni łokciowej

NAGE WAZA – rzuty, techniki rzutowe

KOTE GAESHI – rzut przez skręcenie nadgarstka, wykonywany również jako unieruchomienie

SHIHO NAGE – rzut podstawowy, tzw. “rzut w cztery strony”

IRIMI NAGE – rzut przez “irimi”, wejście w partnera

KOKYU NAGE - dosł. “rzut oddechem”

KOSHI NAGE – rzut przez biodro

UCHI KAITEN NAGE – rzut obrotowy, wykorzystujący ruch do wewnątrz, przejście pod ramieniem partnera

SOTO KAITEN NAGE – rzut obrotowy, wykorzystujący ruch zewnątrz

UDEKIME NAGE – rzut wykorzystujący dźwignię na staw łokciowy

TENCHI NAGE – rzut tzw. “niebo - ziemia”

JUJIGARAMI – rzut przez skrzyżowanie ramion